

ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA DIJAKE 2014

Erika Semen

Sektor za raziskave in razvoj, Državni izpitni center

UVOD	2
1. del: Primerjava vzorca s populacijo	2
1 Vrsta šole	3
2 Spol dijakov	3
3 Tuji jeziki in izbirni predmeti	4
4 Ocena v 4. letniku, ocena na splošni maturi in raven opravljanja splošne mature ...	6
2. del: Mnenja dijakov o splošni maturi	8
5 Pripravljenost na maturitetne predmete	9
6 Ustreznost maturitetne ocene	12
7 Zahtevnost posameznih delov izpitov pri splošni maturi	13
8 Primerjava meril ocenjevanja na splošni maturi in v srednji šoli	15
9 Zahtevnost notranjega dela izpita pri splošni maturi	16
10 Kriteriji ocenjevanja za notranji del izpita	17
11 Primerjava znanja pri notranjem in zunanem delu izpita	19
12 Izbirne naloge pri pisnem delu izpita	20
13 Izvedba splošne mature	26
14 Dejavniki pri odločitvi za izbirne predmete na splošni maturi	27
15 Dejavnosti pri pripravah na splošno maturo	29
16 Instrukcije	30
SKLEP	33

Jezikovni pregled: Tanja Svenšek

UVOD

Anketni vprašalnik za dijake so izpolnjevali dijaki tistih izobraževalnih ustanov, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2014 izvajale splošno maturo. Z vprašalnikom smo pri dijakih poizvedovali po njihovem mnenju o splošni maturi: o pripravah na splošno maturo, o njihovi pripravljenosti na maturitetne predmete, o ustreznosti maturitetne ocene, o zahtevnosti posameznih delov izpitov pri maturitetnih predmetih, o merilih ocenjevanja na splošni maturi v primerjavi z merili ocenjevanja v srednji šoli, o kriterijih ocenjevanja za notranji del izpita, o izbirnih nalogah pri pisnem delu izpita, o težavah in nejasnostih pri izvedbi splošne mature, o dejavnikih, ki so vplivali na njihovo odločitev za izbirne predmete. Dijaki so lahko zapisali tudi svoje predloge za izboljšavo splošne mature, ki bodo v pomoč pri njeni pripravi v prihodnje.

Vprašalnik smo v elektronski obliki na dan razdelitve maturitetnih spričeval, 14. julija 2014, objavili na spletni strani Rica; dijaki so ga izpolnjevali prostovoljno. Anketiranje smo končali 4. avgusta 2014.

Analiza vprašalnika za dijake je razdeljena na dva dela; v **prvem delu** ugotavljamo primerljivost vzorca anketiranih dijakov s populacijo dijakov, ki se je na spomladanskem izpitnem roku v celoti udeležila splošne mature. V **drugem delu** so predstavljena mnenja dijakov o splošni maturi. Analiza vprašalnika za dijake je prikazana po vrstnem redu vprašanj iz vprašalnika. Številki poglavja, ki označuje sklop iz vprašalnika, sledijo vprašanja ali trditve iz vprašalnika, analize pa so prikazane v razpredelnični ali grafični obliki.

Primerjava vzorca s populacijo

Anketa za dijake, ki se udeležujejo splošne mature v spomladanskem izpitnem roku, se izvaja že deveto leto. Ugotavljamo, da je v letu 2014 delež v anketi sodelujočih dijakov manjši kakor v preteklih letih (delež v letošnjem letu je 12,1 %), zato so lahko sklepanja, ki izhajajo iz odgovorov dijakov, pristranska. Pristranskost sklepov pa je manjša, če je vzorec dijakov, ki so izpolnili anketo, podoben populaciji, v spomladanskem izpitnem roku v celoti udeleženi na splošni maturi.

Podobnost vzorca dijakov s populacijo dijakov ugotavljamo po štirih parametrih:

- a) vrsta šole (gimnazija, strokovna gimnazija),
- b) spol (moški, ženske),
- c) opravljeni izpiti iz posameznih tujih jezikov in izbirnih predmetov 1 in 2,
- d) povprečne ocene po predmetih na spomladanskem izpitnem roku splošne mature 2014 in v 4. letniku ter raven opravljanja splošne mature.

Zanima nas torej, ali so v vzorcu in v populaciji:

- a) primerljivi deleži dijakov z gimnazij in strokovnih gimnazij,
- b) primerljivi deleži moških in žensk,
- c) primerljivi deleži opravljenih izpitov iz posameznih tujih jezikov in izbirnih predmetov,
- d) primerljive povprečne ocene po predmetih na spomladanskem izpitnem roku splošne mature 2014 in v 4. letniku ter primerljiv delež dijakov na osnovni ravni (OR) in višji ravni (VR) opravljanja splošne mature.

Vprašalnik za dijake je v letu 2014 izpolnilo 805 dijakov, to je 12,1 % tistih, ki so v celoti opravljali splošno maturo 2014 v spomladanskem izpitnem roku (6637 dijakov). V letu 2013 je anketo izpolnilo 13,8 % dijakov, v letu 2012 18,6 %, v letu 2011 17,0 %, v letu 2010 15,0 %, v letu 2009 8,6 %, v letu 2008 pa 9,6 %.

1 Vrsta šole

V vzorcu je glede na populacijo večji delež dijakov z gimnazij in manjši delež dijakov s strokovnih gimnazij (**preglednica 1**).

Preglednica 1: Vrsta šole

Izobraževalni program	Anketa 2014		Splošna matura 2014	
Gimnazija	742	(92,2 %) ↑	5421	(81,7 %)
Strokovna gimnazija	63	(7,8 %) ↓	1216	(18,3 %)
Skupaj	805		6637	

2 Spol dijakov

V vzorcu je glede na populacijo večji delež žensk in manjši delež moških (**preglednica 2**).

Preglednica 2: Spol dijakov

Spol	Anketa 2014		Splošna matura 2014	
Moški	256	(31,8 %) ↓	2647	(39,9 %)
Ženske	549	(68,2 %) ↑	3990	(60,1 %)
Skupaj	805		6637	

3 Tuji jeziki in izbirni predmeti

Primerljivost vzorca dijakov, ki so odgovorili na anketo, s populacijo dijakov na spomladanski maturi ugotavljamo tudi po deležu dijakov pri tujih jezikih in pri izbirnih predmetih 1 in 2 (preglednici 3.1 in 3.2).

Preglednica 3.1: Tuji jeziki

Tuji jeziki	Anketa 2014			Splošna matura 2014	
22 Italijanščina	12	(1,5 %)	↓	99	(1,5 %)
24 Angleščina	737	(91,6 %)	↓	6058	(91,3 %)
25 Nemščina	35	(4,3 %)	↑	338	(5,1 %)
26 Francoščina	5	(0,6 %)	↑	22	(0,3 %)
28 Španščina	11	(1,4 %)	↓	102	(1,5 %)
29 Ruščina	5	(0,6 %)	↑	18	(0,3 %)
Skupaj	805			6637	

Tuji jeziki

V vzorcu je glede na populacijo nekoliko manjši delež dijakov z nemščino. Pri drugih tujih jezikih so deleži dijakov v vzorcu primerljivi s populacijo, to pomeni, da je odstopanje manjše od 0,5 odstotne točke.

Preglednica 3.2: Izbirni predmeti

Izbirni predmeti 1 in 2	Anketa 2014			Splošna matura 2014	
19 Slov. v Prekmurju	1	(0,1 %)	↑	4	(0,0 %)
20 Slov. v Slovenski Istri	1	(0,1 %)	↑	5	(0,0 %)
22 Italijanščina	12	(0,7 %)	↑	81	(0,6 %)
23 Madžarščina	0	(0,0 %)		4	(0,0 %)
24 Angleščina	11	(0,7 %)	↓	136	(1,0 %)
25 Nemščina	52	(3,2 %)	↓	560	(4,2 %)
26 Francoščina	14	(0,9 %)	↑	106	(0,8 %)
27 Latinščina	17	(1,1 %)	↑	62	(0,5 %)
28 Španščina	38	(2,4 %)	↑	262	(2,0 %)
29 Ruščina	1	(0,1 %)	↓	27	(0,2 %)
30 Grščina	0	(0,0 %)		2	(0,0 %)
41 Fizika	175	(10,9 %)	↑	1376	(10,4 %)
42 Biologija	164	(10,2 %)	↑	1078	(8,1 %)
43 Kemija	256	(15,9 %)	↑	1683	(12,7 %)
44 Biotehnologija	10	(0,6 %)	↓	105	(0,8 %)
45 Informatika	39	(2,4 %)	↑	293	(2,2 %)
50 Geografija	216	(13,4 %)	↓	2129	(16,0 %)
51 Zgodovina	155	(9,6 %)	↑	1166	(8,8 %)
52 Sociologija	91	(5,7 %)	↓	910	(6,9 %)
53 Filozofija	20	(1,2 %)	↓	172	(1,3 %)
54 Psihologija	219	(13,6 %)	↓	1814	(13,7 %)
55 Likovna teorija	10	(0,6 %)	↓	91	(0,7 %)
56 Umetnostna zgodovina	40	(2,5 %)	↓	420	(3,2 %)
57 Glasba	7	(0,4 %)	↓	100	(0,8 %)
63 Sodobni ples	1	(0,1 %)		11	(0,1 %)
64 Drama	1	(0,1 %)	↓	44	(0,3 %)
70 Ekonomija	40	(2,5 %)	↓	376	(2,8 %)
74 Mehanika	8	(0,5 %)	↓	102	(0,8 %)
77 Elektrotehnika	4	(0,2 %)	↓	87	(0,7 %)
78 Računalništvo	7	(0,4 %)	↓	62	(0,5 %)
80 Materiali	0	(0,0 %)		6	(0,0 %)
Skupaj	1610			13274	

Izbirna predmeta 1 in 2

V vzorcu je glede na populacijo nekoliko manjši delež dijakov z nemščino, geografijo, sociologijo, umetnostno zgodovino in elektrotehniko in nekoliko večji delež dijakov z latinščino, fiziko, biologijo in zgodovino. Pri drugih izbirnih predmetih so deleži dijakov v vzorcu primerljivi s populacijo, to pomeni, da je odstopanje manjše od 0,5 odstotne točke.

4 Ocena v 4. letniku, ocena na splošni maturi in raven opravljanja splošne mature

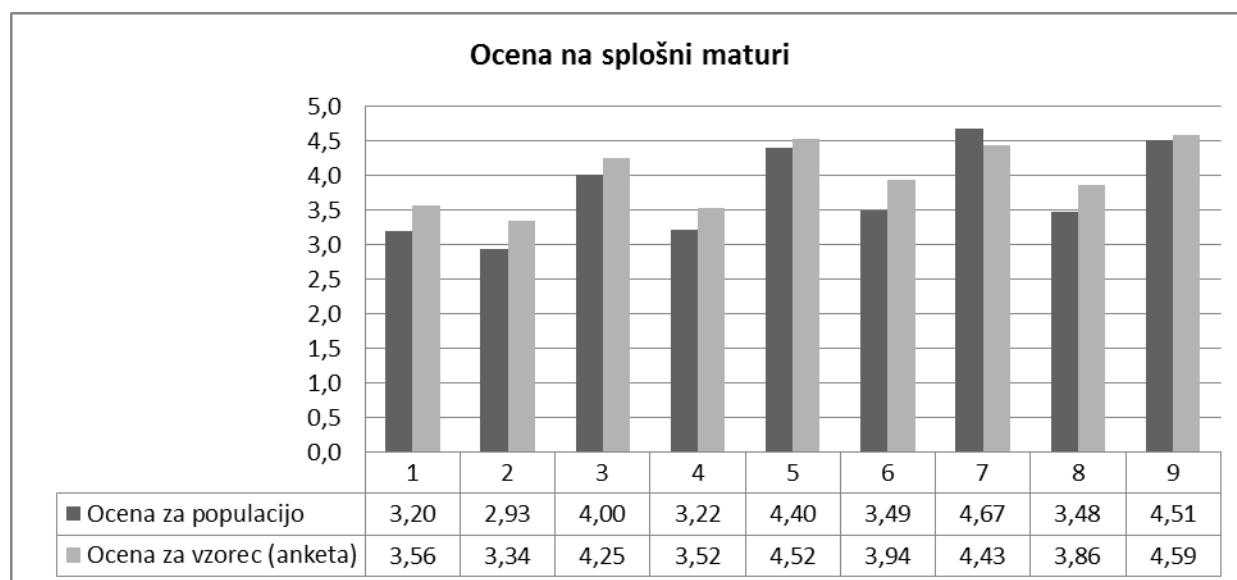
Anketni vprašalnik je po deležu izpolnilo več tistih dijakov, ki so opravljali splošno maturo na VR, in manj tistih, ki so opravljali splošno maturo na OR (**preglednica 4.1**).

Preglednica 4.1: Število in delež anketiranih dijakov in udeleženih dijakov na spomladanski splošni maturi glede na raven opravljanja splošne mature

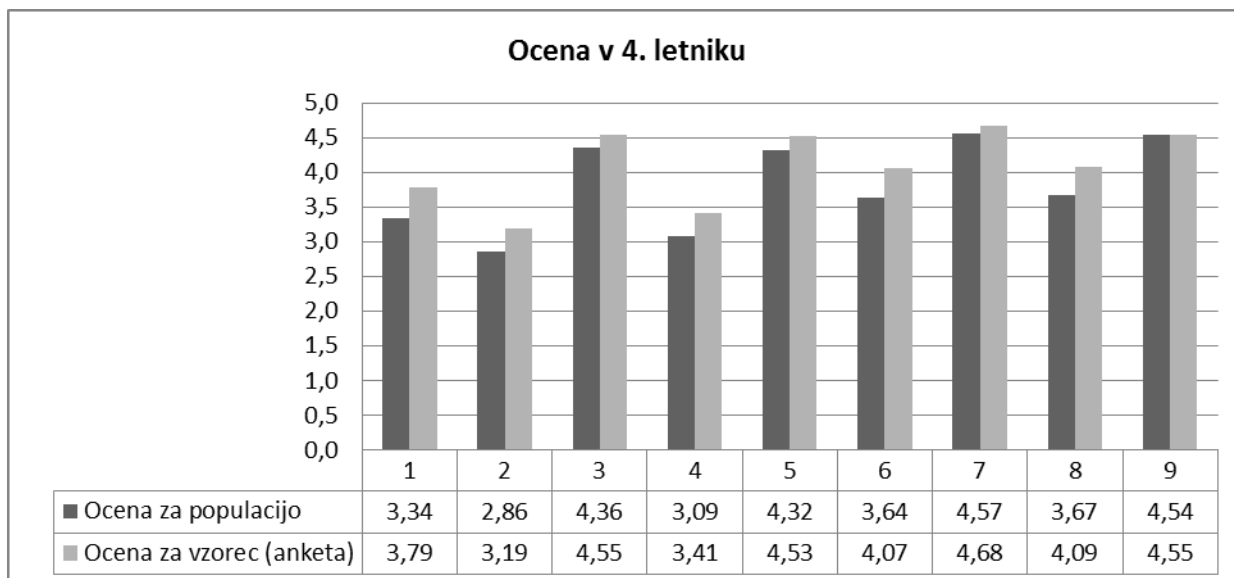
Matematika	Anketa 2014		Splošna matura 2014	
Osnovna raven	518	(64,3 %) ↓	5108	(77,0 %)
Višja raven	287	(35,7 %) ↑	1529	(23,0 %)
Tuji jezik	Anketa 2014		Splošna matura 2014	
Osnovna raven	510	(63,4 %) ↓	4711	(71,0 %)
Višja raven	295	(36,6 %) ↑	1926	(29,0 %)
Izbirni predmet 1	Anketa 2014		Splošna matura 2014	
Osnovna raven	768	(95,4 %) ↓	6442	(97,1 %)
Višja raven	37	(4,6 %) ↑	195	(2,9 %)
Izbirni predmet 2	Anketa 2014		Splošna matura 2014	
Osnovna raven	783	(97,3 %) ↓	6535	(98,5 %)
Višja raven	22	(2,7 %) ↑	102	(1,5 %)

Vzorec dijakov z izpolnjenim anketnim vprašalnikom je po ocenah na splošni maturi in po ocenah v 4. letniku boljši kakor populacija, ki se je udeležila spomladanske splošne mature (**sliki 4.2 in 4.3**), razen pri izbirnem predmetu 1 na VR na splošni maturi.

Slika 4.2: Primerjava povprečnih ocen na splošni maturi za populacijo in za anketirani vzorec

Slika 4.3: Primerjava povprečnih ocen v 4. letniku za populacijo in za anketirani vzorec

Legenda

- 1: Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet
- 2: Matematika OR
- 3: Matematika VR
- 4: Tuji jezik OR
- 5: Tuji jezik VR
- 6: Izbirni predmet 1 OR
- 7: Izbirni predmet 1 VR
- 8: Izbirni predmet 2 OR
- 9: Izbirni predmet 2 VR

Mnenja dijakov o splošni maturi

Mnenja dijakov o splošni maturi so zbrana v dvanajstih vsebinskih sklopih:

- pripravljenost na posamezne maturitetne predmete in vzroki za nepripravljenost;
- ustreznost maturitetne ocene;
- zahtevnost posameznih delov izpitov pri splošni maturi (pisni, ustni in praktični del);
- primerjava meril ocenjevanja na splošni maturi in v srednji šoli;
- zahtevnost notranjega dela izpita pri splošni maturi (ustni in praktični del);
- kriteriji ocenjevanja za notranji del izpita (ustni in praktični del);
- primerjava znanja pri notranjem in zunanjem delu izpita;
- izbirne naloge pri pisnem delu izpita;
- izvedba splošne mature (čas pisanja, prostor, odnos nadzornih učiteljev, navodila za potek izpita);
- dejavniki, ki vplivajo na odločitev za izbirne predmete pri splošni maturi;
- dejavnosti, ki so jih učitelji izvajali pri pripravah na splošno maturo;
- inštrukcije kot priprava na splošno maturo.

5 Pripravljenost na maturitetne predmete

Kako ocenjujete svojo pripravljenost pri posameznih maturitetnih predmetih?

- Bil sem zelo dobro pripravljen.
- Bil sem primerno pripravljen.
- Nisem bil dovolj pripravljen.

Maturitetni predmeti

- 5.1 Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet
- 5.2 Matematika
- 5.3 Tuji jezik
- 5.4 Izbirni predmet 1
- 5.5 Izbirni predmet 2

Če ste izbrali Nisem bil dovolj pripravljen, izberite, zakaj.

- a) Lenoba.
- b) Natrpan urnik izpitov.
- c) Ne maram tega predmeta.
- č) Ni omejitve vpisa.
- d) Osebni problemi.
- e) Premalo časa.
- f) Preveč snovi.
- g) Pretežka snov.
- h) Nisem se učil.
- i) Slab profesor.
- j) Zdravstvene težave.

Drugi razlogi, da nisem bil dovolj pripravljen.

Pri vprašanju **Kako ocenjujete svojo pripravljenost pri posameznih maturitetnih predmetih?** so dijaki izbirali med tremi možnostmi: *Bil sem zelo dobro pripravljen*, *Bil sem primerno pripravljen* in *Nisem bil dovolj pripravljen*. Pri slovenščini, matematiki in angleščini so dijaki najpogosteje izbrali odgovor *Bil sem primerno pripravljen*, drugi najpogostejši odgovor je bil *Bil sem zelo dobro pripravljen*, najmanj pogost odgovor pa je bil *Nisem bil dovolj pripravljen* – ta odgovor je v **preglednici 5.1** obarvan sivo. Pri izbirnih predmetih 1 in 2 so dijaki najpogosteje izbrali odgovor *Bil sem zelo dobro pripravljen*, drugi najpogostejši odgovor je bil *Bil sem primerno pripravljen*, najmanj pogost odgovor pa je bil *Nisem bil dovolj pripravljen*.

Preglednica 5.1: *Kako ocenjujete svojo pripravljenost pri posameznih maturitetnih predmetih?*

	Bil sem zelo dobro pripravljen.		Bil sem primerno pripravljen.		Nisem bil dovolj pripravljen.	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	176	21,9 %	459	57,0 %	170	21,1 %
Matematika	273	33,9 %	370	46,0 %	162	20,1 %
Tuji jezik	296	36,8 %	419	52,0 %	90	11,2 %
Izbirni predmet 1	344	42,7 %	326	40,5 %	135	16,8 %
Izbirni predmet 2	329	40,9 %	317	39,4 %	159	19,8 %

Če so dijaki na vprašanje *Kako ocenjujete svojo pripravljenost pri posameznih maturitetnih predmetih?* odgovorili z *Nisem bil dovolj pripravljen*, so v nadaljevanju izbrali, zakaj niso bili dovolj pripravljeni (**preglednica 5.2**).

V **preglednici 5.2** so z barvami označene tri najpogostejše izbire pri posameznih predmetih: s temno sivo najpogostejši odgovor, s srednje sivo drugi najpogostejši odgovor in s svetlo sivo tretji najpogostejši odgovor.

Dijaki so med razlogi za nepripravljenost pri posameznih maturitetnih predmetih najpogosteje izbrali odgovor:

- *Nisem se učil* (slovenščina, matematika, tuji jezik, izbirna predmeta 1 in 2),
- *Lenoba* (matematika, tuji jezik, izbirna predmeta 1 in 2),
- *Preveč snovi* (slovenščina, izbirni predmet 2),
- *Slab profesor* (tuji jezik),
- *Premalo časa* (matematika),
- *Natrpan urnik izpitov* (izbirni predmet 1).

Pri slovenščini je bil najpogosteje izbran razlog za nepripravljenost *Preveč snovi*, pri matematiki *Premalo časa*, pri tujem jeziku *Slab profesor*, pri izbirnem predmetu 1 *Lenoba*, pri izbirnem predmetu 2 pa *Preveč snovi*.

V vprašalnik so lahko dijaki zapisali tudi svoje razloge za nepripravljenost (razloge je zapisalo 48 dijakov od 805 oziroma 6,0 % vseh, ki so izpolnjevali anketo). Večinoma so navajali razloge, ki so jim bili pri izpolnjevanju že ponujeni.

Preglednica 5.2: Zakaj niste bili dovolj pripravljeni?

	SLOVENŠČINA		MATEMATIKA		TUJI JEZIK	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
a) Lenoba.	22	12,9 %	24	14,8 %	11	12,2 %
b) Natrpan urnik izpitov.	7	4,1 %	16	9,9 %	3	3,3 %
c) Ne maram tega predmeta.	16	9,4 %	8	4,9 %	9	10,0 %
č) Ni omejitve vpisa.	9	5,3 %	11	6,8 %	7	7,8 %
d) Osebni problemi.	4	2,4 %	3	1,9 %	4	4,4 %
e) Premalo časa.	12	7,1 %	32	19,8 %	1	1,1 %
f) Pretežka snov.	6	3,5 %	9	5,6 %	9	10,0 %
g) Preveč snovi.	39	22,9 %	16	9,9 %	2	2,2 %
h) Nisem se učil.	29	17,1 %	24	14,8 %	12	13,3 %
i) Slab profesor.	24	14,1 %	9	5,6 %	25	27,8 %
j) Zdravstvene težave.	1	0,6 %	2	1,2 %	0	0,0 %
k) Brez odgovora	1	0,6 %	8	4,9 %	7	7,8 %
SKUPAJ	170		162		90	
	IZBIRNI PREDMET 1		IZBIRNI PREDMET 2			
	Število	Delež	Število	Delež		
a) Lenoba.	25	18,5 %	28	17,6 %		
b) Natrpan urnik izpitov.	20	14,8 %	19	11,9 %		
c) Ne maram tega predmeta.	1	0,7 %	5	3,1 %		
č) Ni omejitve vpisa.	7	5,2 %	10	6,3 %		
d) Osebni problemi	5	3,7 %	3	1,9 %		
e) Premalo časa.	14	10,4 %	18	11,3 %		
f) Pretežka snov.	2	1,5 %	1	0,6 %		
g) Preveč snovi.	16	11,9 %	35	22,0 %		
h) Nisem se učil.	22	16,3 %	21	13,2 %		
i) Slab profesor.	16	11,9 %	15	9,4 %		
j) Zdravstvene težave.	0	0,0 %	0	0,0 %		
k) Brez odgovora	7	5,2 %	4	2,5 %		
SKUPAJ	135		159			

6 Ustreznost maturitetne ocene

Ali menite, da dobljena ocena pri splošni maturi ustreza vašemu znanju?

- Ocena je nižja.
- Ocena ustreza.
- Ocena je višja.

Maturitetni predmeti

- 6.1 Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet
- 6.2 Matematika
- 6.3 Tuji jezik
- 6.4 Izbirni predmet 1
- 6.5 Izbirni predmet 2

Z vprašanjem **Ali menite, da dobljena ocena pri splošni maturi ustreza vašemu znanju?** smo dijake spraševali po ustreznosti maturitetne ocene. Izbirali so lahko med tremi možnostmi: *Ocena je nižja*, *Ocena ustreza* in *Ocena je višja* in z več kakor 53 % so pri vseh maturitetnih predmetih izbrali odgovor *Ocena ustreza*. Odgovor *Ocena je višja* so dijaki izbrali najmanj pogosto, z najmanj odstotki (3,6 %) pri izbirnem predmetu 1 in z največ odstotki (6,3 %) pri slovenščini (**preglednica 6**).

Preglednica 6: *Ali menite, da dobljena ocena pri splošni maturi ustreza vašemu znanju?*

	Ocena je nižja.		Ocena ustreza.		Ocena je višja.	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	322	40,0 %	432	53,7 %	51	6,3 %
Matematika	289	35,9 %	475	59,0 %	41	5,1 %
Tuji jezik	174	21,6 %	590	73,3 %	41	5,1 %
Izbirni predmet 1	212	26,3 %	564	70,1 %	29	3,6 %
Izbirni predmet 2	234	29,1 %	534	66,3 %	37	4,6 %

7 Zahtevnost posameznih delov izpitov pri splošni maturi

Kako ocenjujete zahtevnost posameznih delov izpitov pri splošni maturi (pisni, ustni, praktični del)?

- *Tega dela izpita ni.*
- *Nezahtevno.*
- *Primerno.*
- *Prezahtevno.*

Maturitetni predmeti

- 7.1 *Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet*
- 7.2 *Matematika*
- 7.3 *Tuji jezik*
- 7.4 *Izbirni predmet 1*
- 7.5 *Izbirni predmet 2*

Z vprašanjem **Kako ocenjujete zahtevnost posameznih izpitov na splošni maturi?** smo želeli izvedeti, kako dijaki ocenjujejo posamezne dele maturitetnih izpitov: pisni, ustni in praktični del (laboratorijske vaje ali seminarska naloga). Zahtevnost izpitov so dijaki ocenjevali na štiristopenjski lestvici (*Tega dela izpita ni, Nezahtevno, Primerno in Prezahtevno*).

Pri analizi nismo upoštevali odgovora *Tega dela izpita ni*, ker ni smiselno. Za pisni in za ustni del je prikazana analiza pri vseh predmetih, za praktični del pa samo pri izbirnem predmetu 1 in pri izbirnem predmetu 2. Analizo odgovorov dijakov, ki so opravljali izpit na OR oziroma VR, prikazujemo ločeno.

Ugotovitve o zahtevnosti pisnega dela veljajo za vse maturitetne predmete (**preglednica 7.1**):

1. Največ dijakov je zahtevnost pisnega dela ocenilo z odgovorom *Primerno* pri vseh predmetih razen pri tujih jezikih na OR, pri kateri je najpogostejša izbira *Prezahtevno*.
2. Odgovor *Prezahtevno* je po deležu odgovorov na drugem mestu pri slovenščini, matematiki na OR in na VR, tujih jezikih na VR ter pri izbirnih predmetih 1 in 2 na OR.
3. Odgovor *Nezahtevno* je po deležu odgovorov na drugem mestu pri izbirnih predmetih 1 in 2 na VR.

Preglednica 7.1: Slovenščina, matematika (OR, VR), tuji jezik (OR, VR), izbirni predmet 1 (OR, VR) in izbirni predmet 2 (OR, VR) – pisni del

Pisni del	1 – Nezahtevno		2 – Primerno		3 – Prezahtevno	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	21	2,6 %	563	69,9 %	221	27,5 %
Matematika – OR	61	11,8 %	329	63,5 %	128	24,7 %
Matematika – VR	23	8,0 %	192	66,9 %	72	25,1 %
Tuji jezik – OR	40	7,8 %	223	43,7 %	247	48,4 %
Tuji jezik – VR	28	9,5 %	188	63,7 %	79	26,8 %
Izbirni predmet 1 – OR	66	8,6 %	545	71,0 %	157	20,4 %
Izbirni predmet 1 – VR	10	27,0 %	23	62,2 %	4	10,8 %
Izbirni predmet 2 – OR	66	8,4 %	555	70,9 %	162	20,7 %
Izbirni predmet 2 – VR	2	9,1 %	19	86,4 %	1	4,5 %

Ugotovitve o zahtevnosti ustnega dela veljajo za vse maturitetne predmete (**preglednica 7.2**):

1. Največ dijakov (več kakor 60 % pri vseh predmetih) je zahtevnost ustnega dela ocenilo z odgovorom *Primerno*.
2. Druga najpogostejša izbira pri ustnem delu je pri vseh predmetih *Nezahtevno*, razen pri slovenščini in matematiki na OR, kjer je druga najpogostejša izbira *Prezahtevno*.

Preglednica 7.2: Slovenščina, matematika (OR, VR), tuji jezik (OR, VR), izbirni predmet 1 (OR, VR) in izbirni predmet 2 (OR, VR) – ustni del

Ustni del	1 – Nezahtevno		2 – Primerno		3 – Prezahtevno	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	93	11,6 %	517	64,2 %	195	24,2 %
Matematika – OR	52	10,0 %	386	74,5 %	80	15,4 %
Matematika – VR	32	11,1 %	225	78,4 %	30	10,5 %
Tuji jezik – OR	96	18,8 %	386	75,7 %	28	5,5 %
Tuji jezik – VR	89	30,2 %	202	68,5 %	4	1,4 %
Izbirni predmet 1 – OR	15	9,0 %	143	86,1 %	8	4,8 %
Izbirni predmet 1 – VR	12	34,3 %	21	60,0 %	2	5,7 %
Izbirni predmet 2 – OR	15	9,4 %	138	86,8 %	6	3,8 %
Izbirni predmet 2 – VR	2	9,5 %	18	85,7 %	1	4,8 %

Zelo malo je dijakov, ki so opravljali i) praktični del izpita in ii) izbirni predmet 1 ali 2 na VR in iii) ki so tudi izpolnili anketni vprašalnik (**preglednica 7.3**, obarvano s temno sivo), zato zanje ugotovitev posebej ne navajamo.

Iz odgovorov dijakov, ki so opravljali splošno maturo iz izbirnih predmetov na OR, ugotavljamo za praktični del podobno kakor za ustni del. Največ dijakov ocenjuje zahtevnost praktičnega dela z odgovorom *Primerno*, druga najpogostejša izbira pa je *Nezahtevno* (**preglednica 7.3**).

Preglednica 7.3: Izbirni predmet 1 (OR, VR) in izbirni predmet 2 (OR, VR) – praktični del

Praktični del	1 – Nezahtevno		2 – Primerno		3 – Prezahtevno	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Izbirni predmet 1 – OR	126	18,4 %	509	74,2 %	51	7,4 %
Izbirni predmet 1 – VR	0	0,0 %	5	83,3 %	1	16,7 %
Izbirni predmet 2 – OR	119	16,9 %	530	75,1 %	57	8,1 %
Izbirni predmet 2 – VR	1	25,0 %	2	50,0 %	1	25,0 %

8 Primerjava meril ocenjevanja na splošni maturi in v srednji šoli

Kako stroga se vam zdijo merila ocenjevanja na splošni maturi (SM) v primerjavi z merili ocenjevanja v srednji šoli (SŠ)?

- *Ocenjevanje na SM je strožje kot ocenjevanje v SŠ.*
- *Ocenjevanje na SM je primerljivo z ocenjevanjem v SŠ.*
- *Ocenjevanje na SM je manj strogo kot ocenjevanje v SŠ.*

Maturitetni predmeti

- 8.1 *Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet*
- 8.2 *Matematika*
- 8.3 *Tuji jezik*
- 8.4 *Izbirni predmet 1*
- 8.5 *Izbirni predmet 2*

Merila za ocenjevanje se lahko pri predmetih na splošni maturi in v srednji šoli razlikujejo, zato nas je zanimalo, kaj o tem menijo dijaki. V anketnem vprašalniku so dijaki lahko izbrali eno od treh ponujenih trditev: *Ocenjevanje na SM je strožje kot ocenjevanje v SŠ* (1 – SM bolj strogo), *Ocenjevanje na SM je primerljivo z ocenjevanjem v SŠ* (2 – SM enako strogo) in *Ocenjevanje na SM je manj strogo kot ocenjevanje v SŠ* (3 – SM manj strogo). Njihove odgovore prikazuje **preglednica 8**. Najpogostejši odgovor, ki so ga dijaki izbirali pri vseh predmetih, je, da so merila za ocenjevanje na splošni maturi primerljiva z ocenjevanjem v srednji šoli, drugi najpogostejši odgovor pa se pri posameznih predmetih razlikuje: odgovor *Ocenjevanje na splošni maturi je bolj strogo kot ocenjevanje v srednji šoli* so dijaki izbirali pri slovenščini, tujem jeziku na OR in izbirnih predmetih 1 in 2 na OR, odgovor *Ocenjevanje na splošni maturi je manj strogo kot ocenjevanje v srednji šoli* pa pri vseh drugih predmetih.

Preglednica 8: Primerjava meril ocenjevanja na splošni maturi in v srednji šoli

	1 – SM bolj strogo		2 – SM enako strogo		3 – SM manj strogo	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	276	34,3 %	393	48,8 %	136	16,9 %
Matematika – OR	108	20,8 %	269	51,9 %	141	27,2 %
Matematika – VR	68	23,7 %	148	51,6 %	71	24,7 %
Tuji jezik – OR	129	25,3 %	278	54,5 %	103	20,2 %
Tuji jezik – VR	54	18,3 %	163	55,3 %	78	26,4 %
Izbirni predmet 1 – OR	168	21,9 %	459	59,8 %	141	18,4 %
Izbirni predmet 1 – VR	8	21,6 %	19	51,4 %	10	27,0 %
Izbirni predmet 2 – OR	171	21,8 %	470	60,0 %	142	18,1 %
Izbirni predmet 2 – VR	3	13,6 %	13	59,1 %	6	27,3 %

9 Zahtevnost notranjega dela izpita pri splošni maturi

Ocenite maturitetne predmete po zahtevnosti NOTRANJEGA dela izpita (ustni, praktični del) z ocenami od 1 (nezahteven) do 5 (zelo zahteven).

Maturitetni predmeti

- 9.1 Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet
- 9.2 Matematika
- 9.3 Tuji jezik
- 9.4 Izbirni predmet 1
- 9.5 Izbirni predmet 2

Povprečno oceno in standardni odklon za zahtevnost notranjega dela izpita pri posameznih maturitetnih predmetih prikazuje **preglednica 9**. Dijakom se zdi najzahtevnejši notranji del izpita pri slovenščini (povprečje 3,61), najmanj pa pri izbirnem predmetu 1 na VR (povprečje 2,54) oziroma pri tujem jeziku na VR (povprečje 2,56).

Preglednica 9: Zahtevnost notranjega dela izpita (povprečna ocena in standardni odklon)

	Povprečna ocena	Standardni odklon
Slovenščina	3,61	1,09
Matematika – OR	3,31	1,01
Matematika – VR	3,38	1,02
Tuji jezik – OR	2,93	1,11
Tuji jezik – VR	2,56	1,16
Izbirni predmet 1 – OR	2,90	1,12
Izbirni predmet 1 – VR	2,54	1,12
Izbirni predmet 2 – OR	2,92	1,10
Izbirni predmet 2 – VR	2,73	1,03

10 Kriteriji ocenjevanja za notranji del izpita

Kakšno je vaše mnenje o kriterijih ocenjevanja notranjih delov izpitov (ustni, praktični del) pri posameznih maturitetnih predmetih?

- Kriteriji ocenjevanja so bili enaki za vse sošolce iz razreda.
- Kriteriji ocenjevanja so bili enaki za vse vrstnike z moje šole.
- Kriteriji ocenjevanja so bili enaki za vse vrstnike moje in drugih šol.

Maturitetni predmeti

10.1 Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet (SLM)

10.2 Matematika (MAT OR, MAT VR)

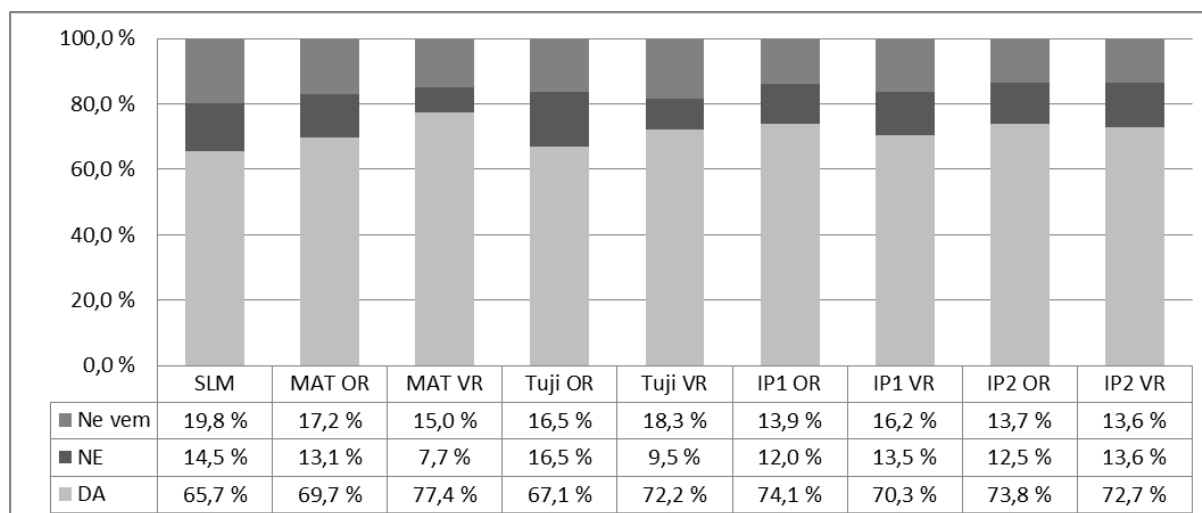
10.3 Tuji jezik (Tuji OR, Tuji VR)

10.4 Izbirni predmet 1 (IP1 OR, IP1 VR)

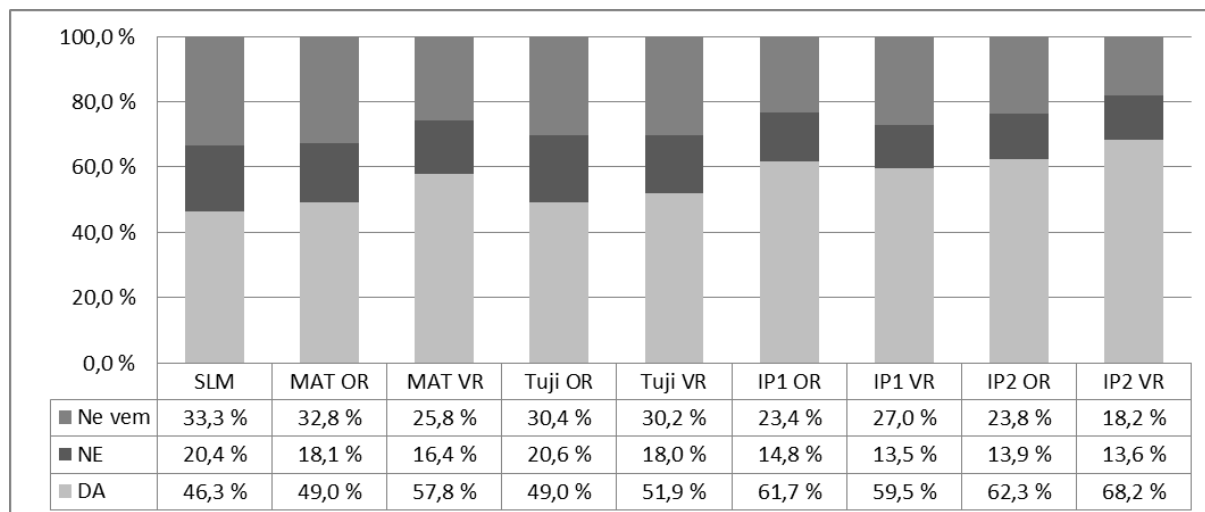
10.5 Izbirni predmet 2 (IP2 OR, IP2 VR)

Dijaki so kriterije ocenjevanja za notranje dele izpitov pri posameznih maturitetnih predmetih vrednotili z odgovori: *Da*, *Ne* in *Ne vem*. Zanimalo nas je dvoje: i) kakšne so razlike med kriteriji ocenjevanja pri posameznih maturitetnih predmetih (**slika 10.1**, **slika 10.2** in **slika 10.3**) in ii) kakšne so razlike v deležih odgovora *Da* o kriterijih ocenjevanja v razredu, na šoli in med šolami (**slika 10.4**). S slike 10.4 je razvidno, da se zdijo dijakom kriteriji ocenjevanja najobjektivnejši (najpravičnejši) v razredu, manj objektivni med razredi na šoli in še manj med različnimi šolami. Ugotovitev velja za vse maturitetne predmete (tudi v primeru, ko iz analize izločimo odgovor *Ne vem*). Med obveznimi predmeti se dijakom zdijo najobjektivnejši kriteriji ocenjevanja v razredu, med razredi na šoli in med različnimi šolami pri matematiki in tujih jeziki na VR, sledijo matematika in tuji jeziki na OR, najmanj objektivni pa se jim zdijo pri slovenščini.

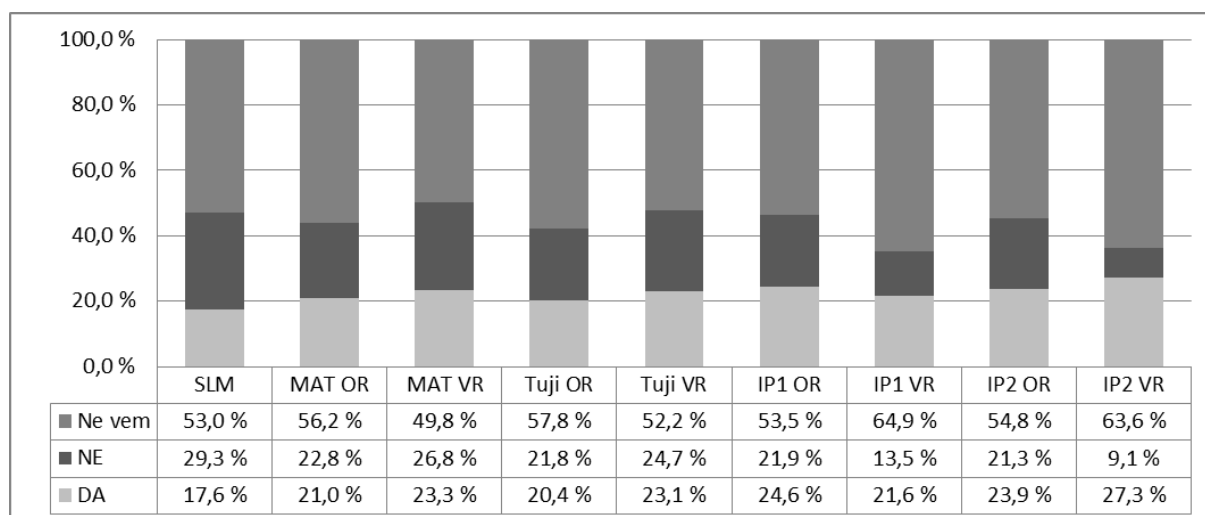
Slika 10.1: Kriteriji ocenjevanja so bili enaki za vse sošolce iz razreda.

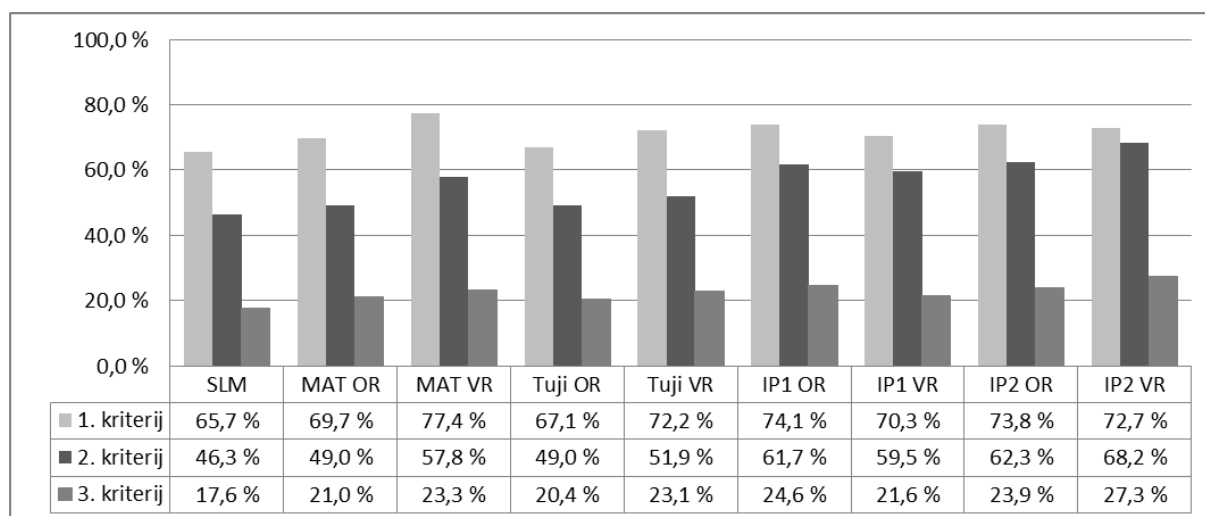
Slika 10.2: Kriteriji ocenjevanja so bili enaki za vse vrstnike z moje šole.

Slika 10.3: Kriteriji ocenjevanja so bili enaki za vse vrstnike moje in drugih šol.

Slika 10.4: Deleži odgovora *Da* o kriterijih ocenjevanja v razredu, na šoli in med šolami

11 Primerjava znanja pri notranjem in zunanjem delu izpita

Ali dosežene točke pri notranjem delu izpita (ustni, praktični del) bolje/slabše/enako odražajo vaše znanje kakor dosežene točke pri zunanjem delu izpita (pisni del)?

Odgovor za posamezni maturitetni predmet izberite s spustnega seznama (Bolje/Slabše/Enako).

Maturitetni predmeti

11.1 Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet

11.2 Matematika

11.3 Tuji jezik

11.4 Izbirni predmet 1

11.5 Izbirni predmet 2

Dijake smo spraševali, kako dosežene točke pri notranjem delu odražajo njihovo znanje v primerjavi z doseženimi točkami pri zunanjem delu izpita (**preglednica 11**). Izbirali so lahko med tremi ponujenimi odgovori: dosežene točke pri notranjem delu izpita (ustni, praktični) bolje odražajo znanje kakor dosežene točke pri zunanjem delu izpita (pisni) – odgovor **Bolje**, dosežene točke pri notranjem delu izpita (ustni, praktični) enako odražajo znanje kakor dosežene točke pri zunanjem delu izpita (pisni) – odgovor **Enako**, dosežene točke pri notranjem delu izpita (ustni, praktični) slabše odražajo znanje kakor dosežene točke pri zunanjem delu izpita (pisni) – odgovor **Slabše**. Pri slovenščini je približno enako število dijakov izbralo odgovor *Bolje* (41,6 %) oziroma *Enako* (41,2 %), pri vseh ostalih predmetih pa je bil najpogostejši odgovor *Enako*. Najmanj pogost odgovor pri vseh predmetih je bil, da dosežene točke pri notranjem delu izpita slabše odražajo znanje kakor pri zunanjem delu izpita.

Preglednica 11: Primerjava znanja po doseženih točkah pri notranjem in zunanjem delu izpita

	Bolje		Enako		Slabše	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	335	41,6 %	332	41,2 %	138	17,1 %
Matematika	257	31,9 %	368	45,7 %	180	22,4 %
Tuji jezik	289	35,9 %	416	51,7 %	100	12,4 %
Izbirni predmet 1	231	28,7 %	480	59,6 %	94	11,7 %
Izbirni predmet 2	252	31,3 %	453	56,3 %	100	12,4 %

12 Izbirne naloge pri pisnem delu izpita

12.1 *Kakšna je bila vaša strategija za izbiro nalog pri posameznem maturitetnem predmetu?*

- *Maturitetnega predmeta nisem opravljal.*
- *Prebral sem naloge in se vnaprej odločil, katere naloge naj mi ocenjevalec oceni.*
- *Reševal sem vse naloge in se na koncu odločil, katere naloge naj mi ocenjevalec oceni.*
- *Odločil sem se že prej, pred opravljanjem maturitetnega izpita.*

Maturitetni predmet z izbirnimi nalogami

- 12.1.1 *Slovenščina (esej)*
- 12.1.2 *Matematika VR (2. izpitna pola)*
- 12.1.3 *Fizika (2. izpitna pola)*
- 12.1.4 *Biologija (2. izpitna pola)*
- 12.1.5 *Biotehnologija (2. izpitna pola)*
- 12.1.6 *Elektrotehnika (2. izpitna pola)*
- 12.1.7 *Sociologija (1. izpitna pola)*
- 12.1.8 *Sociologija (2. izpitna pola)*
- 12.1.9 *Filozofija (1. izpitna pola)*
- 12.1.10 *Filozofija (2. izpitna pola)*
- 12.1.11 *Psihologija (1. izpitna pola)*
- 12.1.12 *Psihologija (2. izpitna pola)*
- 12.1.13 *Umetnostna zgodovina (1. izpitna pola)*
- 12.1.14 *Umetnostna zgodovina (2. izpitna pola)*

Pri nekaterih maturitetnih predmetih ima kandidat na izbiro več nalog, rešuje pa samo posamezne. Strategija reševanja pri maturitetnih predmetih z izbirnimi nalogami je prikazana v **preglednici 12.1**, pri čemer pomeni:

Trditev 1: Maturitetnega predmeta nisem opravljal.

Trditev 2: Prebral sem naloge in se vnaprej odločil, katere naloge naj mi ocenjevalec oceni.

Trditev 3: Reševal sem vse naloge in se na koncu odločil, katere naloge naj mi ocenjevalec oceni.

Trditev 4: Odločil sem se že prej, pred opravljanjem maturitetnega izpita.

Preglednica 12.1: Strategija za izbiro nalog pri maturitetnem predmetu

	Trditev 1	Trditev 2		Trditev 3		Trditev 4		Skupaj
	Število	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež	Število
Slovenščina	3	418	52,1 %	21	2,6 %	363	45,3 %	802
Matematika VR, 2. IP	521	217	76,4 %	65	22,9 %	2	0,7 %	284
Fizika, 2. IP	630	101	57,7 %	35	20,0 %	39	22,3 %	175
Biologija, 2. IP	645	61	38,1 %	98	61,3 %	1	0,6 %	160
Biotehnologija, 2. IP	795	3	30,0 %	7	70,0 %	0	0,0 %	10
Elektrotehnika, 2. IP	801	1	25,0 %	2	50,0 %	1	25,0 %	4
Sociologija, 1. IP	714	59	64,8 %	30	33,0 %	2	2,2 %	91
Sociologija, 2. IP	716	81	91,0 %	4	4,5 %	4	4,5 %	89
Filozofija, 1. IP	785	10	50,0 %	1	5,0 %	9	45,0 %	20
Filozofija, 2. IP	785	15	75,0 %	1	5,0 %	4	20,0 %	20
Psihologija, 1. IP	587	190	87,2 %	26	11,9 %	2	0,9 %	218
Psihologija, 2. IP	588	195	89,9 %	22	10,1 %	0	0,0 %	217
Umet. zgod., 1. IP	766	22	56,4 %	17	43,6 %	0	0,0 %	39
Umet. zgod., 2. IP	766	19	48,7 %	20	51,3 %	0	0,0 %	39

V analizo odgovorov pri strategiji za izbiro nalog pri maturitetnem predmetu ni bila vključena **trditev 1** (*Maturitetnega predmeta nisem opravljaj.*); pogostost odgovorov je izražena v deležih glede na skupno število odgovorov na trditve 2, 3 in 4.

Za **trditev 2** so se dijaki najpogosteje odločali pri izpitnih polah za slovenščino, matematiko na VR, fiziko, sociologijo, filozofijo, psihologijo in umetnostno zgodovino (1. izpitna pola), za **trditev 3** pa najpogosteje pri izpitnih polah za biologijo, biotehnologijo, elektrotehniko in umetnostno zgodovino (2. izpitna pola). Velik delež dijakov, ki so se odločali za trditev 4 (nad 20 %), beležimo pri izpitnih polah iz slovenščine, fizike, elektrotehnike in filozofije.

12.2 Ali vam je zaradi izbiranja nalog zmanjkalo časa za reševanje izpitne pole pri posameznem maturitetnem predmetu?

Označite enega od ponujenih odgovorov (DA ali NE).

Maturitetni predmet z izbirnimi nalogami

- 12.2.1 Slovenščina (esej)
- 12.2.2 Matematika VR (2. izpitna pola)
- 12.2.3 Fizika (2. izpitna pola)
- 12.2.4 Biologija (2. izpitna pola)
- 12.2.5 Biotehnologija (2. izpitna pola)
- 12.2.6 Elektrotehnika (2. izpitna pola)
- 12.2.7 Sociologija (1. izpitna pola)
- 12.2.8 Sociologija (2. izpitna pola)
- 12.2.9 Filozofija (1. izpitna pola)
- 12.2.10 Filozofija (2. izpitna pola)
- 12.2.11 Psihologija (1. izpitna pola)
- 12.2.12 Psihologija (2. izpitna pola)
- 12.2.13 Umetnostna zgodovina (1. izpitna pola)
- 12.2.14 Umetnostna zgodovina (2. izpitna pola)

Preglednica 12.2: Ali vam je zaradi izbiranja nalog zmanjkalo časa za reševanje izpitne pole pri maturitetnem predmetu?

	Odgovor DA		Skupaj
	Število	Delež	Število
Slovenščina	108	13,5 %	802
Matematika VR, 2. IP	68	23,9 %	284
Fizika, 2. IP	58	33,1 %	175
Biologija, 2. IP	26	16,3 %	160
Biotehnologija, 2. IP	3	30,0 %	10
Elektrotehnika, 2. IP	1	25,0 %	4
Sociologija, 1. IP	3	3,3 %	91
Sociologija, 2. IP	7	7,9 %	89
Filozofija, 1. IP	0	0,0 %	20
Filozofija, 2. IP	1	5,0 %	20
Psihologija, 1. IP	12	5,5 %	218
Psihologija, 2. IP	12	5,5 %	217
Umet. zgod., 1. IP	5	12,8 %	39
Umet. zgod., 2. IP	4	10,3 %	39

Največ dijakom je, podobno kot lani, zaradi izbiranja nalog zmanjkalo časa za reševanje izpitne pole pri fiziki (33,1 %; leta 2013: 43,8 %), več kot 15 % dijakom pa je zmanjkovalo časa tudi pri biotehnologiji (30,0 %), elektrotehniki (25,0 %), matematiki na VR (23,9 %), biologiji (16,3 %), pri drugih predmetih pa je delež dijakov, ki jim je zmanjkovalo časa, manjši od 15 % (**preglednica 12.2**).

12.3 Kako težka je bila za vas izbira nalog pri posameznem maturitetnem predmetu z izbirnimi nalogami?

Zahtevnost izbire ocenite na lestvici od 1 do 5 , pri čemer 1 pomeni povsem brez težav, 5 pa zelo težka odločitev.

Maturitetni predmet z izbirnimi nalogami

- 12.3.1 Slovenščina (esej)
- 12.3.2 Matematika VR (2. izpitna pola)
- 12.3.3 Fizika (2. izpitna pola)
- 12.3.4 Biologija (2. izpitna pola)
- 12.3.5 Biotehnologija (2. izpitna pola)
- 12.3.6 Elektrotehnika (2. izpitna pola)
- 12.3.7 Sociologija (1. izpitna pola)
- 12.3.8 Sociologija (2. izpitna pola)
- 12.3.9 Filozofija (1. izpitna pola)
- 12.3.10 Filozofija (2. izpitna pola)
- 12.3.11 Psihologija (1. izpitna pola)
- 12.3.12 Psihologija (2. izpitna pola)
- 12.3.13 Umetnostna zgodovina (1. izpitna pola)
- 12.3.14 Umetnostna zgodovina (2. izpitna pola)

Preglednica 12.3 prikazuje povprečno oceno in standardni odklon za zahtevnost izbire nalog pri posameznem maturitetnem predmetu. Povprečna zahtevnost izbire je 3, pri čemer 1 pomeni povsem brez težav, 5 pa zelo težko odločitev. Iz **preglednice 12.3** razberemo, da se zahtevnost izbire za dijake po predmetih precej razlikuje; najzahtevnejša odločitev se kaže pri biologiji (3,41) in fiziki (3,24), najmanj težavna pa pri 1. izpitni poli za filozofijo (1,70) in esejih pri slovenščini (1,85).

Preglednica 12.3: Težavnost izbire nalog (povprečna ocena in standardni odklon)

	Povprečna ocena	Standardni odklon
Slovenščina	1,85	1,12
Matematika VR, 2. IP	2,57	1,23
Fizika, 2. IP	3,24	1,22
Biologija, 2. IP	3,41	1,07
Biotehnologija, 2. IP	2,56	1,13
Elektrotehnika, 2. IP	3,00	0,82
Sociologija, 1. IP	2,60	1,19
Sociologija, 2. IP	2,98	1,14
Filozofija, 1. IP	1,70	1,03
Filozofija, 2. IP	2,85	0,99
Psihologija, 1. IP	2,50	1,04
Psihologija, 2. IP	2,70	1,14
Umet. zgod., 1. IP	2,68	1,11
Umet. zgod., 2. IP	2,73	1,17

12.4 Zaradi česa ste se odločili za posamezne izbirne naloge?

Izberite enega ali več ponujenih odgovorov.

- Izbral sem naloge, povezane z vsebinami, ki sem se jih največ učil.
- Izbral sem naloge, povezane z vsebinami, ki jih je v razredu učitelj najbolj predelal.
- Izbral sem naloge, povezane z vsebinami, ki so najbližje mojemu bodočemu študiju.
- Izbral sem naloge, ki naj bi jih najboljše rešil.
- Izbral sem naloge, ki so se mi zdele najlažje.
- Naloge sem izbral brez posebnega razmišljanja (po trenutnem navdihu).
- Drugo (zapišite).

Dijaki so najpogosteje izbirali naloge, za katere so menili, da jih bodo najboljše rešili (77,3 %), pogosto pa tudi naloge, povezane z vsebinami, ki so se jih največ učili (66,6 %), in tiste, ki so se jim zdele najlažje (56,6 %). Razloge, ki dijakom niso bili ponujeni v izbiro, je zapisalo 11 dijakov (1,4 %) – med njimi je najpogosteje omenjeno »Izbral sem tisto, kar je bilo najzanimivejše«.

Preglednica 12.4: Razlogi za izbiro posameznih izbirnih nalog

RAZLOGI	Število	Delež
Izbral sem naloge, ki so bile povezane z vsebinami, ki sem se jih največ učil.	536	66,6 %
Izbral sem naloge, ki so bile povezane z vsebinami, ki jih je v razredu učitelj najbolj predelal.	248	30,8 %
Izbral sem naloge, ki so bile povezane z vsebinami, ki so najbolj povezane z mojim bodočim študijem.	41	5,1 %
Izbral sem naloge, ki naj bi jih najboljše rešil.	622	77,3 %
Izbral sem naloge, ki so se mi zdele najlažje.	456	56,6 %
Naloge sem izbral brez posebnega razmišljanja (po trenutnem navdihu).	42	5,2 %
Drugo (zapišite drugo).	11	1,4 %

12.5 Ali bi izbrali iste izbirne naloge, če bi ponovno opravljali maturitetni izpit?
Označite enega od ponujenih odgovorov (DA ali NE).

Maturitetni predmet z izbirnimi nalogami

- 12.5.1 Slovenščina (esej)
- 12.5.2 Matematika VR (2. izpitna pola)
- 12.5.3 Fizika (2. izpitna pola)
- 12.5.4 Biologija (2. izpitna pola)
- 12.5.5 Biotehnologija (2. izpitna pola)
- 12.5.6 Elektrotehnika (2. izpitna pola)
- 12.5.7 Sociologija (1. izpitna pola)
- 12.5.8 Sociologija (2. izpitna pola)
- 12.5.9 Filozofija (1. izpitna pola)
- 12.5.10 Filozofija (2. izpitna pola)
- 12.5.11 Psihologija (1. izpitna pola)
- 12.5.12 Psihologija (2. izpitna pola)
- 12.5.13 Umetnostna zgodovina (1. izpitna pola)
- 12.5.14 Umetnostna zgodovina (2. izpitna pola)

Če ste označili NE, pojasnite svoj odgovor.

Večina dijakov bi izbrala iste izbirne naloge pri vseh maturitetnih predmetih z izbirnimi nalogami, če bi ponovno opravljali maturitetni izpit. Drugače bi se jih največ odločilo pri biotehnologiji (10,0 %), fiziki (8,6 %) in pri 2. izpitni poli za sociologijo (7,9 %).

Preglednica 12.5: Ali bi izbrali iste izbirne naloge, če bi ponovno opravljali maturitetni izpit?

	Odgovor DA		Odgovor NE		Brez odgovora		Skupaj
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež	
Slovenščina	789	98,4 %	10	1,2 %	3	0,4 %	802
Matematika VR, 2. IP	273	96,1 %	7	2,5 %	4	1,4 %	284
Fizika, 2. IP	159	90,9 %	15	8,6 %	1	0,6 %	175
Biologija, 2. IP	150	93,8 %	8	5,0 %	2	1,3 %	160
Biotehnologija, 2. IP	9	90,0 %	1	10,0 %	0	0,0 %	10
Elektrotehnika, 2. IP	4	100,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	4
Sociologija, 1. IP	89	97,8 %	2	2,2 %	0	0,0 %	91
Sociologija, 2. IP	82	92,1 %	7	7,9 %	0	0,0 %	89
Filozofija, 1. IP	20	100,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	20
Filozofija, 2. IP	19	95,0 %	1	5,0 %	0	0,0 %	20
Psihologija, 1. IP	211	96,8 %	5	2,3 %	2	0,9 %	218
Psihologija, 2. IP	205	94,5 %	10	4,6 %	2	0,9 %	217
Umet. zgod., 1. IP	37	94,9 %	1	2,6 %	1	2,6 %	39
Umet. zgod., 2. IP	37	94,9 %	1	2,6 %	1	2,6 %	39

13 Izvedba splošne mature

Kako ocenjujete izvedbo splošne mature pri posameznih maturitetnih predmetih (čas pisanja, prostor, odnos nadzornih učiteljev, navodila za potek izpita)?

Maturitetni predmeti

- 13.1 Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet
- 13.2 Matematika
- 13.3 Tuji jezik
- 13.4 Izbirni predmet 1
- 13.5 Izbirni predmet 2

Večinoma so mnenja dijakov o izvedbi splošne mature pozitivna.

Čas pisanja pri posameznih predmetih večina dijakov ocenjuje kot ravno prav dolg (več kakor 50 %; **preglednica 13.1**) – pozornost vzbujata slovenščina in tuji jezik, kjer jih je veliko odgovarjalo, da je čas pisanja prekratek (slovenščina: 46,3 %, tuji jeziki: 38,9 %). Da je prostor ustrezen, jih odgovarja večina (nad 91 % pri vseh predmetih; **preglednica 13.2**), odnos nadzornih učiteljev pa korekten ali zelo korekten (nad 96 % pri vseh predmetih; **preglednica 13.3**). Skoraj vsem so tudi jasna navodila za potek izpita (nad 97 % pri vseh predmetih; **preglednica 13.4**).

Preglednica 13.1: Čas pisanja

	Predolg		Prekratek		Ravno prav dolg	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	23	2,9 %	373	46,3 %	409	50,8 %
Matematika	104	12,9 %	183	22,7 %	518	64,3 %
Tuji jezik	73	9,1 %	313	38,9 %	419	52,0 %
Izbirni predmet 1	194	24,1 %	79	9,8 %	532	66,1 %
Izbirni predmet 2	222	27,6 %	79	9,8 %	504	62,6 %

Preglednica 13.2: Prostor

	Ustrezen		Neustrezen	
	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	775	96,3 %	30	3,7 %
Matematika	777	96,5 %	28	3,5 %
Tuji jezik	738	91,7 %	67	8,3 %
Izbirni predmet 1	777	96,5 %	28	3,5 %
Izbirni predmet 2	765	95,0 %	40	5,0 %

Preglednica 13.3: Odnos nadzornih učiteljev

	Korekten		Nekorekten		Zelo korekten	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	323	40,1 %	10	1,2 %	472	58,6 %
Matematika	322	40,0 %	7	0,9 %	476	59,1 %
Tuji jezik	314	39,0 %	28	3,5 %	463	57,5 %
Izbirni predmet 1	313	38,9 %	20	2,5 %	472	58,6 %
Izbirni predmet 2	327	40,6 %	18	2,2 %	460	57,1 %

Preglednica 13.4: Navodila za potek izpita

	Jasna		Nejasna	
	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	782	97,1 %	23	2,9 %
Matematika	793	98,5 %	12	1,5 %
Tuji jezik	785	97,5 %	20	2,5 %
Izbirni predmet 1	785	97,5 %	20	2,5 %
Izbirni predmet 2	782	97,1 %	23	2,9 %

14 Dejavniki pri odločitvi za izbirne predmete na splošni maturi

Katera dva dejavnika sta najbolj vplivala na vašo odločitev za 1. in 2. izbirni predmet na splošni maturi?

14.1 Prvi dejavnik

14.2 Drugi dejavnik

14.3 Kateri drugi dejavniki so še vplivali na vašo odločitev za izbirne predmete?
(Če nimate pripomb, pustite polje prazno.)

Na odločitev za izbirne predmete na maturi vplivajo različni dejavniki. Nekatere smo dijakom ponudili v izbor: 14. b: *dobra ocena*, 14. c: *nadaljnji študij*, 14. č: *nezahtevnost predmeta*, 14. d: *predhodna priporočila*, 14. e: *profesor*, 14. f: *splošna razgledanost* in 14. g: *zanimanje za predmet*.

Dijaki so lahko izmed navedenih dejavnikov izbrali po dva za izbirni predmet 1 in po dva za izbirni predmet 2, imeli pa so tudi možnost, da dejavnike, ki so vplivali na odločitev za izbirne predmete, zapišejo sami. V **preglednici 14** so trije najpogostejši dejavniki označeni z barvo: s temno sivo najpogostejši odgovor, s srednje sivo drugi najpogostejši odgovor in s svetlo sivo tretji najpogostejši odgovor.

Preglednica 14: Prikaz deležev po dejavnikih za odločitev za izbirne predmete na splošni maturi

Izbirni predmet 1		1. dejavnik		2. dejavnik	
		Število	Delež	Število	Delež
14. a	Brez odgovora	0	0,0 %	3	0,4 %
14. b	Dobra ocena	48	6,0 %	67	8,3 %
14. c	Nadaljnji študij	205	25,5 %	154	19,1 %
14. č	Nezahtevnost predmeta	41	5,1 %	50	6,2 %
14. d	Predhodna priporočila	25	3,1 %	28	3,5 %
14. e	Profesor	42	5,2 %	63	7,8 %
14. f	Splošna razgledanost	41	5,1 %	61	7,6 %
14. g	Zanimanje za predmet	403	50,1 %	379	47,1 %
	SKUPAJ	805	100,0 %	805	100,0 %
Izbirni predmet 2		1. dejavnik		2. dejavnik	
		Število	Delež	Število	Delež
14. a	Brez odgovora	3	0,4 %	7	0,9 %
14. b	Dobra ocena	87	10,8 %	121	15,0 %
14. c	Nadaljnji študij	176	21,9 %	162	20,1 %
14. č	Nezahtevnost predmeta	61	7,6 %	67	8,3 %
14. d	Predhodna priporočila	35	4,3 %	52	6,5 %
14. e	Profesor	97	12,0 %	100	12,4 %
14. f	Splošna razgledanost	124	15,4 %	168	20,9 %
14. g	Zanimanje za predmet	222	27,6 %	128	15,9 %
	SKUPAJ	805	100,0 %	805	100,0 %

Največkrat izbrani dejavniki pri odločitvi za izbirni predmet na splošni maturi so: *zanimanje za predmet, nadaljnji študij, splošna razgledanost in dobra ocena (preglednica 14).*

V vprašalnik so lahko dijaki zapisali tudi svoje dejavnike, ki so vplivali na njihovo odločitev za izbirne predmete. Razloge je zapisalo 62 dijakov od 805 oziroma 7,7 % vseh, ki so izpolnjevali anketo. Večinoma so navajali razloge, ki so jim bili pri izpolnjevanju že ponujeni, razen teh pa še: *zaradi praktičnega dela izpita, omejene možnosti za izbiro predmetov, možnosti pridobivanja dodatnega znanja, perspektive predmeta, dela v tujini ter zaradi nujne kombinacije enega družboslovnega in enega naravoslovnega predmeta.*

15 Dejavnosti pri pripravah na splošno maturo

V kolikšnem deležu so učitelji izvajali posamezne aktivnosti pri pripravah na splošno maturo?

- 15.1 Učitelji so nas spodbujali k utrjevanju naučenih podatkov, definicij, formul in dejstev.
- 15.2 Učitelji so nas spodbujali k utrjevanju naučenih razlag, interpretacij in postopkov.
- 15.3 Učitelji so nas spodbujali k rutinskemu reševanju uporabnih nalog in problemov.
- 15.4 Učitelji so nas spodbujali k uporabi naučenega in k navajanju svojih lastnih primerov.
- 15.5 Učitelji so nas spodbujali k samostojnemu zastavljanju in reševanju problemov oziroma k samostojnemu in kritičnemu oblikovanju svojih lastnih sodb.

Pri vprašanju ***V kolikšnem deležu so učitelji izvajali posamezne aktivnosti pri pripravah na splošno maturo?*** so dijaki z odstotki od 0 do 100 ocenjevali posamezne dejavnosti, ki so jih učitelji izvajali pri pripravah na splošno maturo.

Dijaki posamezne dejavnosti učiteljev pri izvajanju priprav na splošno maturo ocenjujejo s podobnimi odstotki (**preglednica 15**); najvišje povprečje v odstotkih je za odgovor 15.1 (21,7 %), najnižje pa za odgovor 15.2 (18,3 %).

Preglednica 15: Povprečne vrednosti posameznih dejavnosti v odstotkih

Posamezne dejavnosti (upoštevani odgovori)	Odstotek
15.1 Učitelji so nas spodbujali k utrjevanju naučenih podatkov ...	21,7 %
15.2 Učitelji so nas spodbujali k utrjevanju naučenih razlag ...	18,3 %
15.3 Učitelji so nas spodbujali k rutinskemu reševanju ...	20,3 %
15.4 Učitelji so nas spodbujali k uporabi naučenega ...	19,4 %
15.5 Učitelji so nas spodbujali k samostojnemu zastavljanju ...	20,3 %
Skupaj	100,0 %

16 Instrukcije

16.1 Ali ste zaradi priprav na splošno maturo v 3. in 4. letniku poiskali pomoč inštruktorja?

- Da.
- Ne.

16.2 Izberite (največ tri) predmete, pri katerih ste imeli instrukcije.

- Predmet 1
- Predmet 2
- Predmet 3

16.3 Zakaj ste imeli instrukcije?

- Da popravim negativno oceno.
- Da izboljšam pozitivno oceno.
- Da popravim negativno in izboljšam pozitivno oceno.

16.4 Koliko ur inštrukcij skupaj ste imeli v 3. letniku?

- V 3. letniku nisem imel inštrukcij.
- 15 ur ali manj.
- Od 16 do 30 ur.
- 31 ur ali več.

16.5 Koliko ur inštrukcij skupaj ste imeli v 4. letniku?

- V 4. letniku nisem imel inštrukcij.
- 15 ur ali manj.
- Od 16 do 30 ur.
- 31 ur ali več.

16.1 V 3. in v 4. letniku je pomoč inštruktorja poiskalo 162 anketiranih dijakov (20,1 %).

Odgovori	Število	Odstotek
DA	162	20,1 %
NE	643	79,9 %
Skupaj	805	100,0 %

16.2 Dijaki so imeli največ inštrukcij pri matematiki (122 oziroma 15,2 % glede na število anketiranih) in pri angleščini (53 oziroma 6,6 %).

Predmeti	Predmet 1	Predmet 2	Predmet 3	Skupaj
Brez odgovora	643	767	791	
Angleščina	46	6	1	53
Biologija	1			1
Ekonomija		1		1
Fizika	2	3		5
Francoščina		1		1
Geografija			1	1
Italijanščina			2	2
Kemija	1	1	5	7
Latinščina	2			2
Matematika	101	19	2	122
Nemščina	4	2		6
Psihologija		1		1
Slovenščina	4	3	3	10
Španščina	1	1		2
Skupaj	805	805	805	214

16.3 Zakaj ste imeli inštrukcije?

Nekaj več je takšnih dijakov, ki so imeli inštrukcije, da bi izboljšali pozitivno oceno (9,8 %), manj pa tistih, ki bi želeli popraviti negativno oceno (5,2 %) oziroma popraviti negativno in izboljšali pozitivno oceno (4,7 %).

Odgovori	Število	Odstotek
Brez odgovora.	646	80,2 %
Da popravim negativno oceno.	42	5,2 %
Da izboljšam pozitivno oceno.	79	9,8 %
Da popravim negativno in izboljšam pozitivno oceno.	38	4,7 %
Skupaj	805	100,0 %

16.4 V 3. letniku je imelo največ dijakov po 15 ur ali manj inštrukcij (6,5 %).

Odgovori	Število	Odstotek
Brez odgovora.	647	80,4 %
V 3. letniku jih nisem imel.	41	5,1 %
15 ur ali manj.	52	6,5 %
Od 16 do 30 ur.	41	5,1 %
31 ur ali več.	24	3,0 %
Skupaj	805	100,0 %

16.5 Koliko ur inštrukcij skupaj ste imeli v 4. letniku?

V 4. letniku je imelo največ dijakov po 15 ur ali manj inštrukcij (7,1 %).

Odgovori	Število	Odstotek
Brez odgovora.	648	80,5 %
V 4. letniku nisem imel inštrukcij.	10	1,2 %
15 ur ali manj.	57	7,1 %
Od 16 do 30 ur.	48	6,0 %
31 ur ali več.	42	5,2 %
Skupaj	805	100,0 %

SKLEP

Anketa za dijake, ki se udeležujejo splošne mature v spomladanskem izpitnem roku, se izvaja že deveto leto. V letu 2014 jo je izpolnilo 805 dijakov, to pomeni 12,1 % tistih, ki so splošno maturo 2014 v celoti opravljali v spomladanskem izpitnem roku (6637 dijakov). V letošnjem letu je delež sodelujočih dijakov v anketi manjši kakor v preteklih štirih letih.

Primerjava vzorca dijakov, ki so izpolnili anketo, in populacije dijakov na spomladanski splošni maturi pokaže, da je v vzorcu glede na populacijo večji delež dijakov z gimnazij in večji delež žensk. Pri tujih jezikih je delež dijakov z nemščino nekoliko manjši, pri drugih tujih jezikih pa sta deleža primerljiva. V anketiranem vzorcu je tudi nekoliko večji delež dijakov z latinščino, fiziko, biologijo in zgodovino pri izbirnih predmetih, delež dijakov pri predmetih na VR in delež dijakov z boljšimi povprečnimi ocenami pri splošni maturi in v 4. letniku, razen pri izbirnem predmetu 1 na VR pri splošni maturi. Manjši pa je delež dijakov z izbirnimi predmeti nemščina, geografija, sociologija, umetnostna zgodovina in elektrotehnika, dijakov s predmeti na OR ter s slabšimi povprečnimi ocenami na spomladanski splošni maturi in v 4. letniku.

Mnenja dijakov o splošni maturi so bolj pozitivna kakor negativna.

Pripravljenost na maturitetne predmete so dijaki pri slovenščini, matematiki in angleščini najpogosteje ocenjevali z odgovorom *Bil sem primerno pripravljen*, manj je bilo tistih z oceno *Bil sem zelo dobro pripravljen* in še manj z oceno *Nisem bil dovolj pripravljen*. Pri izbirnih predmetih 1 in 2 so dijaki najpogosteje izbirali odgovor *Bil sem zelo dobro pripravljen*, drugi najpogostejši odgovor je bil *Bil sem primerno pripravljen*, najmanj pogost odgovor pa je bil *Nisem bil dovolj pripravljen*. Vzroke za slabšo pripravljenost najpogosteje pripisujejo nezavzetosti za učenje, lenobi, prevelikemu obsegu snovi, slabemu profesorju, času, ki ga je bilo premalo, in natrpanemu urniku izpitov.

Največ dijakov pri vseh maturitetnih predmetih (več kakor 53 %) meni, da dosežena ocena na splošni maturi ustreza njihovem znanju.

Tudi zahtevnost izpitov (pisni, ustni in praktični del) se največ dijakom zdi primerna. Izjema je pisni del pri tujih jezikih na OR, za katerega največ dijakov meni, da je prezahteven.

Merila za ocenjevanje se lahko pri predmetih na splošni maturi in v srednji šoli razlikujejo. Najpogostejši odgovor, ki so ga dijaki izbirali pri vseh predmetih, je, da so merila za ocenjevanje na splošni maturi primerljiva z ocenjevanjem v srednji šoli.

Zahtevnost notranjega dela izpita (ustni in praktični del) so dijaki ocenjevali z ocenami od 1 (nezahteven) do 5 (zelo zahteven). Dijakom se zdi najzahtevnejši notranji del pri slovenščini (povprečje 3,61), najmanj pa pri izbirnem predmetu 1 na VR (povprečje 2,54) oziroma pri tujem jeziku na VR (povprečje 2,56). Tudi odgovori na vprašanje, kako dosežene točke pri notranjem delu izpita odražajo znanje dijakov v primerjavi z doseženimi točkami pri

zunanjem delu izpita, kažejo na pomembnost notranjega dela pri slovenščini (ustni del), saj pri tem predmetu največ dijakov odgovarja, da se njihovo znanje bolje odraža v doseženih točkah pri notranjem kakor v doseženih točkah pri zunanjem delu izpita. Pri drugih maturitetnih predmetih je najpogostejši odgovor, da dosežene točke pri notranjem delu izpita odražajo enako znanje kot dosežene točke pri zunanjem delu izpita.

Odgovori dijakov o kriterijih ocenjevanja za notranje dele izpitov pri posameznih maturitetnih predmetih se nanašajo na objektivnost ocenjevanja znotraj razreda, na šoli in med šolami. Največ dijakov meni, da je objektivnost ocenjevanja največja v razredu, najmanjša pa med šolami. Med obveznimi predmeti se dijakom zdijo najobjektivnejši kriteriji ocenjevanja v razredu, med razredi na šoli in med različnimi šolami pri matematiki in tujih jezikih na VR, sledijo matematika in tuji jeziki na OR, najmanj objektivni pa pri slovenščini.

Pri nekaterih maturitetnih predmetih ima kandidat na izbiro več nalog, rešuje pa samo posamezne (esej pri slovenščini, matematika na VR, 2. izpitna pola pri fiziki, 2. izpitna pola pri biologiji, 2. izpitna pola pri biotehnologiji, 2. izpitna pola pri elektrotehniko, 1. in 2. izpitna pola pri sociologiji, 1. in 2. izpitna pola pri filozofiji, 1. in 2. izpitna pola pri psihologiji ter 1. in 2. izpitna pola pri umetnostni zgodovini). Strategija reševanja se pri predmetih z izbirnimi nalogami razlikuje: pri izpitnih polah za slovenščino, matematiko na VR, fiziko, sociologijo, filozofijo, psihologijo in pri 1. izpitni poli za umetnostno zgodovino največ dijakov najprej prebere naloge in se vnaprej odloči, katere naj jim ocenjevalec ocenjuje, pri izpitnih polah za biologijo, biotehnologijo, elektrotehniko in pri 2. izpitni poli za umetnostno zgodovino pa največ dijakov rešuje vse naloge in se na koncu odloči, katere naj jim ocenjevalec ocenjuje. Največ dijakom je, podobno kot lani, zaradi izbiranja nalog zmanjkalo časa za reševanje izpitne pole pri fiziki (33,1 %; leta 2013: 43,8 %), več kot 15 % dijakom pa je zmanjkovalo časa tudi pri biotehnologiji (30,0 %), elektrotehniko (25,0 %), matematiki na VR (23,9 %), biologiji (16,3 %), pri drugih predmetih pa je delež dijakov, ki jim je zmanjkovalo časa, manjši od 15 %. Največjo zahtevnost izbire nalog za dijake predstavljajo naloge pri biologiji in fiziki, kar sovpada z večjim deležem dijakov, ki jim pri tem predmetu zmanjkuje časa za reševanje. Gledano na vse predmete so dijaki najpogosteje izbirali naloge, za katere so menili, da jih bodo najbolje rešili, pogosto pa tudi tiste, ki so bile povezane z vsebinami, ki so se jih največ učili, in tiste, ki so se jim zdele najlažje. Večina dijakov bi pri ponovnem opravljanju maturitetnega izpita izbrala iste izbirne naloge.

V 3. in 4. letniku je pomoč inštruktorja poiskalo 162 anketiranih dijakov (20,1 %), od tega največ pri matematiki (122) in pri angleščini (53).

Dijaki se za izbirne predmete na splošni maturi največkrat odločajo zaradi zanimanja za predmet, nadaljnega študija, splošne razgledanosti in dobre ocene.

Mnenja o izvedbi splošne mature so v glavnem pozitivna; čas pisanja večina ocenjuje kot ravno prav dolg (pozornost vzbujata slovenščina in tuji jezik, kjer jih je veliko odgovarjalo, da je čas pisanja *prekratek* – slovenščina: 46,3 %, tuji jezik: 38,9 %). Tudi prostor se zdi večini ustrezen, odnos nadzornih učiteljev korekten ali zelo korekten, skoraj vsem so tudi jasna navodila za potek izpita, dejavnosti učiteljev pri pripravi na splošno maturo pa dokaj uravnotežene.

Naša želja je, da bi analiza odgovorov pripomogla k boljšemu razumevanju odnosa dijakov do splošne mature. Če se vam ob analizi porajajo vprašanja in bi želeli vprašalnik za dijake dodatno dopolniti, vas prosimo, da predloge pošljete na elektronski naslov: info@ric.si.